

Asia: VN/2401/2026

Ehdotus kansalliseksi mediakasvatuslinjauksiksi

1. Johdanto

Mahdolliset kommentit ja huomiot johdannosta:

Johdannossa kuvataan selkeästi perusteet mediakasvatuksen linjausten päivittämistarpeelle sekä taustadokumentit ja käsitteenmäärittelyt. Mediakasvatuksen ja -lukutaidon rinnakkaisia termejä ei ole mainittu, vaikka esimerkiksi sivulla 23 mainitaan monilukutaito. Korkeakoulut käyttävät myös informaatiolukutaito-termiä tai inklusiivinen pääsy tietoon -käsitettä.

2. Mediakasvatuksen nykytila

Mahdolliset kommentit ja huomiot mediakasvatuksen nykytilasta:

Nykytilassa on nostettu esille heikot mahdollisuudet mediakasvatukseen kouluttautumiseen. Kyvykkyyden tarve korostuu työelämässä ja yhteiskunnassa. Ammattimaisia osaajia tulee kouluttaa johdonmukaisesti, laaja-alaisesti ja kattavasti.

3. Visio

Mahdolliset kommentit ja huomiot visiosta:

Visiossa tulee edelleen selkeyttää, että mediakasvatus kohdentuu sekä yksilön taitoihin sekä yhteisöjen ja yhteiskunnan rakenteisiin ja vuorovaikutukseen.

4. Tavoitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot tavoitteista:

Tavoitteissa on huomioitu yksilön, yhteisöjen ja yhteiskunnallisen tasot. Toimijuuden vahvistaminen kohdentuu yksilön taitoihin ja mahdollisuuksiin toimia. Osaamisen kehittäminen ja Kestävyyden edistäminen kohdentuvat rakenteisiin ja vuorovaikutukseen.

Yhteiskunta on kansainvälistynyt, mikä on huomioitu tavoitteissa. Kansainvälistyminen edellyttää erilaisten taustojen, peruskoulutuksen ja arvomaailman huomioimista, mutta jää epäselväksi, onko tavoitteena monimuotoisuus vai yhdenmukaisuus.

5. Toimenpiteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimenpiteistä:

Korkeakoulutus näyttää tulevan esiin pääasiassa osaamisen kehittämisessä luvussa 5.2. Siellä mainittiin, että määritellään mediakasvatus selkeäksi osaamistavoitteiksi kaikilla koulutusasteilla mutta konkreettisesti mainittiin vain perus- ja toinen aste. Vastaava lause pitäisi olla korkeakoulutuksesta (miksei muistakin, kuten vapaasta sivistystyöstä).

Verkostojen tunnistaminen, uusien toimijoiden mukaan ottaminen ja hankerahoitus ovat tärkeitä vahvistettaessa korkeakoulujen roolia mediakasvattajina. Korkeakoulujen ja -kirjastojen roolia on vahvistettava mediakasvatuksessa.

6. Toimeenpano ja seuranta

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimeenpanosta ja seurannasta:

Luvun 6 listaus korkeakoulun (ja tutkimusorganisaatioiden) osalta oli todella kevyt ja keskittyi lähinnä tutkitun tiedon tuottamiseen. Aiemmillä asteilla hankitun medialukutaidon kontekstointi ammatilliseen osaamisen sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa pitäisi näkyä selkeästi ja vahvemmin. Jos medialukutaito nähdään osana kokonaisturvallisuutta ja resilienssiä, sitä ei voi jättää yleiselle tasolle. Ehkä kytkentä kriittiseen lukutaitoon voisi olla paikallaan, mikä on luontevaa muun muassa korkeakouluissa.

7. Liitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot liitteistä:

-

8. Yleiset kommentit linjausluonnoksesta

Yleiset kommentit kokonaisuudesta:

Linjaukset tuovat hyvin esille, että mediakasvatusta tulee pohtia laaja-alaisesti, yhteiskunnan moniin toimintoihin integroituvana käsitteenä. Mediakasvatuksen merkitys demokratian edellytyksenä on korostunut ja sitä tulee edelleen vahvistaa monin eri keinoin ja monella eri tasolla.

9. Muita mahdollisia terveisiä valmistelijoille

Muita mahdollisia terveisiä:

-

Kuurne Fanni
Laurea-ammattikorkeakoulu Oy